Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 183. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го СЕРПНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, AUGUST 24, 1977 No. 183. VOL. LXXXIV.

УКРАЇНЦІ В АНГЛІЇ ВЗЯЛИ АКТИВНУ УЧАСТЬ У ВІДЗНАЧУВАННІ ЮВІЛЕЮ КОРОЛЕВИ

Лондон (Василь Хороший).— Цього 1977 року припадає 25-річниця вступлення на трон Великобританії та Комонвелту королеви Єлисавети II-ої. У зв'язку з цим по цілій країні відбуваються величаві урочистості у формі військових парад, концертів, спортових змагань, різних пописів, тощо, для звеличання цієї події. Українці у Англії беруть у цих святкуваннях активну участь.

З початку року королева і її муж князь Единбурґа Филип об'їхали країни Комонвелту,а тепер від другої половини травня об'їжджають дослівно цілу країну вздовж і поперек, де мільйонові маси народу з великим ентузіямом їх скрізь вітають.

Коли під сучасну пору напрям в Европі є радше демократично - соціялістичний і якщо навіть не цілковито анти-монархічний і напевно не сприяє монархічним устроям, то у цьому випадку Англію треба вважати за виїмок. Очевидно, сучасні монархи не мають вже абсолютної влади, а у Великобританії королі відмежовані від політики і радше відограють символічну ролю, при чому королева, крім того, що є головою держави, є ще головою Англіканської Церкви, то все ж таки не можна з певністю сказати, що королева і королівська родина не мають ніякого впливу на такі чи інші політичні потягнення чи події. Теперішня монархиня напевно позитивно впливає на єдність своїх підданих,а з тим додає брітанцям певну дозу гордости та привертає дещо втрачену самопевність, надщерблену економічними обставинами та втратою імперії, цими прямо надзвичайними парадами, цією майже казковою помпозністю, яка задержалася у старовинних, передусім мілітарних та світських традиціях, які пригадують брітанцям колишню велич імперіяльної потуги, де над її територією ніколи не заходило сонце.

Ця спонтанна прихильність супроти королеви під час її відвидин міст і сіл може послужити недвозначним доказом, що монархія в Англії солідно закорінена і хоч надзвичайно консервативна, як на наші часи, то треба признати, що вона зуміла до певної міри себе пристосувати до теперішніх обставин, не втративши при тому певної містики і ґрандіозности. Усе це вказує, що монархія в Англії буде ще довго існувати, передусім тому, що більшість підданих вважає, що вона королева, сповняє добре і ефективно свою функцію у державі, що вона варта ті гроші, які її платять люди Великобританії.

Покійного вже колишнього короля Єгипту Фарука запитали свого часу, як він задивляється на майбутність европейських монархів. Його відповідь звучала: у цьому столітті залишиться тільки п'ять королів в Европі. Чотири в картах та англійський король. Не є виключено, що це передбачення може сповнитись.

З головних дотеперішніх імпрез ювілею треба зарахувати прямо казкову параду у Лондоні при участі цілої королівської родини, повної королівської ґвардії, тисячів війська різнородних формацій у пишних одностроях, цілий ряд фантастичних ридванів, що їх тягнуть 6 пар коней, оркестр, спеціяльних фанфар та барабанів і мільйонів глядачів. На ріці Тамізі, яка перетинає Лондон, відбулася при участі сотень різнородних суден і човнів велика реґата, яка увечорі закінчилася вистрілюванням штучних вогнів.

У Німеччині королева відвідала і брала участь у параді англійської Надренської Армії, що є частиною НАТО, дальше парада Морської Фльоти з участю около 150 морських одиниць, дальше парада летунства і т. д. Поряд з цим, по містах і селах відбуваються у цьому році різні карнавали, фестини, що їх організують місцеві комітети, запрошуючи до участи у них різнонаціональні меншини. І так у цих святкуваннях українці брали і братимуть участь, бо святкування триватимуть до кінця року.

Українські танцювальні ансамблі і хори включилися у місцеві програми свят-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СЕН. ПЕРСІ ВИМАГАЄ АВТОНОМІЇ ДЛЯ „ГОЛОСУ АМЕРИКИ"

Вашінґтон. — У спеціяльному пресовому повідомленні, датованому 22-го серпня ц.р., канцелярія республіканського сенатора Чарлса Персі з Ілліной інформує, що Персі звернувся до президента Джіммі Картера із закликом надати радіовисильні „Голос Америки" більше автономії, точніше, звільнити цю урядову радіостанцію від „надмірного втручання дипломатів і бюрократів".

Зазначуючи, що Президент незабаром одержить плян щодо реорганізації Інформаційної Агенції ЗСА та „Голосу Америки", сен. Персі твердить, що президент Картер матиме добру нагоду вирішити, в який спосіб запевнити за „Голосом Америки" свободу „представляти перед цілим світом всю правду, щоб та радіостанція здобула довір'я всіх закордонних слухачів".

Сен. Персі у своїх попередніх виступах щодо „Голосу Америки" часто вказував на те, що Державний департамент й Інформаційна Агенція ЗСА втручаються в справи „Голосу Америки", зокрема у випадках, коли згадана радіовисильня надає передачі про події у комуністичних країнах чи державах „третього світу". У своєму зверненні до президента Картера сен. Ч. Персі вказує, що Президент може надати „Голосові Америки" більше свободи дії перетворенням цієї радіостанції на цілком незалежну висильню, або надалі залишити її в системі Інформаційної Агенції ЗСА, але ґарантувати, що „Голос Америки" матиме зовсім вільну руку щодо передачі вісток.

ПВО не погодиться на резолюцію ОН щодо Ізраїля

Дамаск. — Голова центральної ради Палестинської Визвольної Організації (ПВО) заявив у понеділок, 22-го серпня, що рада, яка засідатиме цього четверга, напевно відмовиться підтримати Резолюцію ч. 242, схвалену Радою Безпеки Об'єднаних Націй після арабсько-ізраїльської війни в 1967-му році, яка містить постанову щодо права всіх країн Близького Сходу на „державну суверенність і інтеґральність", тобто запевняє за Ізраїлем право існувати як самостійна держава.

Халед аль-Фаґум, голова центральної ради ПВО, сказав, що його організація, хоча бажає розпочати переговори зі ЗСА відносно миру на Близькому Сході, то не може погодитися на Резолюцію ч. 242 з уваги на те, що Ізраїль категорично відмовляється визнати ПВО як представника палестинських арабів, а уряд президента Джіммі Картера вимагає, щоб ПВО погодилася на згадану резолюцію без жадних змін. ПВО раніше натякала, що можуть погодитися на цю резолюцію ОН, але тільки тоді, коли в ній справа палестинських арабів буде представлена як „національне питання", а не як „проблема втікачів", як це є в оригінальній версії резолюції.

Згадана резолюція також закликає Ізраїль звільнити окуповані арабські землі, вимагає припинення воєнного стану на Близькому Сході та визнання „державної суверенности і інтеґральности" всіх країн тієї частини світу, як теж вільного пропливу кораблів всіх держав через міжнародні води на тому обширі.

Халед аль-Фаґум похвально висловився про становище президента Картера щодо створення „палестинської батьківщини", зазначуючи, що палестинці надіються, що „Америка — одна із світових потуг — об'єктивно розглядатиме проблему палестинців", але ПВО не може погодитися на дотеперішню версію Резолюції ч. 242, зокрема в обличчі „негнучкої політики Ізраїля".

САЙРУС ВЕНС ЗАКЛИКАЄ ДО НОРМАЛІЗАЦІЇ ВІДНОСИН МІЖ ЗСА І КИТАЄМ

Сайрус Венс — державний секретар ЗСА

Пекін. — Державний секретар ЗСА Сайрус Венс, який прибув в понеділок, 22-го серпня ц. р. з великою американською делеґацією до Китайської Народної Республіки з офіційною візитою і ведення дальших переговорів про нормалізацію дипломатичних зв'язків між З'єднаними Стейтами Америки і Китаєм, закликав на вечері, влаштованій у його честь, до обопільного збільшення зусиль в напрямі нав'язання дипломатичних зв'язків між обидвома країнами і нормалізації відносин між ЗСА і Китаєм. Венс, який переговорюватиме з китайськими лідерами чотири дні, висловив надію, що може китайські керівники допоможуть урядові ЗСА знайти таку формулу розв'язки, яка допоможе урядові ЗСА відв'язатися від Тайвану без того, щоб його цілковито забути. Поїздка Венса якраз випала в тому часі, коли китайські комуністи відбували свій XI Конгрес і обирали нове Політбюро, але це не міняє в нічому ситуацію, бо при владі залишилися ті самі люди на чолі з головою Компартії Гуа Куо-фенгом, який прийшов до влади в Китаї після смерти Мао Тсе-тунга. Навпаки, лідерам Китайської Народної Республіки, які формально закріпили за собою владу і розправились з опозиційною групою, очолюваною дружиною Мао пані Чіянг Чінг, трапилася добра нагода вперше говорити від 1972 р. з високим речником американського уряду і поновити нормалізаційні розмови із ЗСА, покликаючись на Шанхайську резолюцію, яку свого часу спільно підписали керівники КНР і колишній президент Ричард Ніксон.

В першому дні переговорів обидві сторони з'ясовуватимуть тільки свої позиції і державний секретар Венс познайомить китайських лідерів з теперішньою закордонною політикою Адміністрації президента Картера, не торкаючи справи Тайвану, — заявив речник Державного департаменту кореспондентам. Венса і його делеґацію з великими почестями вітали китайці на летовищі в Пекіні. Речником уряду КНР був міністер закордонних справ Китаю Гуанг Гуа, який також очолює делеґацію, яка розмовлятиме з представниками ЗСА на протязі трьох днів. Загально сподіваються, що Венса прийме на послуханні голова Компартії Гуа Куо-фенг. Гуанг між іншим відмітив, що „між нашими країнами все ще існують проблеми, які унеможливлюють нав'язання дипломатичних зносин між ЗСА і КНР". Поінформовані джерела натомість стверджують, що Венс привіз до Пекіну декілька пропозицій, для китайців під розвагу, які повинні уможливити розв'язку багатьох досі спірних питань. Найбільш спірним питанням є справа Тайвану і покищо невідомо, як до цього поставляться китайці.

О. МЕШКО ЗВЕРТАЛАСЯ ДО І. ДЗЮБИ ТА М. СТЕЛЬМАХА У СПРАВІ ДОПОМОГИ ЇЇ СИНОВІ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — Серед збірки кількох десятків самвидавних документів до справи Олеся Сергієнка, які продісталися за кордон, знаходяться м. ін. лист матері Сергієнка, Оксани Мешко до письменника Михайла Стельмаха та лист Івана Дзюби в обороні Сергієнка. До обидвох діячів О. Мешко зверталася з проханням за допомогою для її сина. У відповідь — Стельмах написав 29 квітня 1974 року заяву до голови Верховного Суду УРСР, А. Якименка і просив переглянути справу. Ця інтервенція Стельмаха не увінчалася успіхом і тому О. Мешко просила Стельмаха звернутися в справі її сина до Верховної Ради УРСР. Цього прохання Стельмах не задовольнив. Про це вона пише у своєму другому листі до нього, який тут наводимо в цілості.

Лист О. Мешко до Михайла Стельмаха

Шановний Михайле Панасовичу!

Даруйте мені, що я до Вас ще раз звертаюся, бо я, — як громом прибита зреченням Вашим підтримати моє клопотання за сина Сергієнка Олександра в другій інстанції — перед Верховною Радою УРСР.

Хотілося мені починати клопотання саме з Верховної Ради, а Ви, Михайле Панасовичу, відмовили мене і сказали: „Залишимо собі Верховну Раду як вищу інстанцію".

Не тільки я покладалася на силу Вашого депутатського авторитету. Ви самі вважали, що Ваша підтримка буде поштовхом для Верховного Суду УРСР розглянути судову справу мого сина — на цей раз, уникнувши формальности — (як це сталося 5 вересня 1972 року, коли вирок Київського обласного суду було затверджено неумотивовано).

Та і голова Верховного Суду т. Якименко — ще й не сам по собі, надаючи певної і незаперечної ваги Вашому голосу, голосу депутата Верховної Ради СРСР, викликав Вас в травні цього року на розмову до Верховної Ради з приводу поданої Вами заяви, 29 квітня 1974 року, в справі засудженого мого сина. Змусив т. Якименко Вас „повірити" йому, — (Якименко очолює саме ту інстанцію, що завідомо формально поставилась до цієї справи в час кампанії репресій 1972 року на Україні), що у Сергієнка О. „немає даних" для перегляду його справи, — (справа слухалася за зачиненими дверима, лише на вирок пропустили матір і дружину).

Чи переконав Вас т. Якименко я непевна, але, що розмова з ним, за спеціяльним викликом до Верховного Суду стала для Вас бар'єром перестороги — це поза сумнівом. А чи в бесіді т. Якименко сказав Вам, Михайле Панасовичу, що „навздогін" Вашій заяві Іван Дзюба послав і від себе заяву до Верховного Суду в справі Сергієнка Олександра, — а ця ж людина, на противагу Вам, має інше становище: наївшись страху на прив'язі ходить, проте подав голос, спростовуючи в ній несправедливе інкримінування Сергієнкові причетність до його авторської праці „Інтернаціоналізм чи русифікація?"

Це ж головний пункт звинувачення синові! А Іван Дзюба як свідок не був допитаний на суді Сергієнка членами Київського обласного суду в час судового слідства. І друге: адвокатові Лінді М. Я. (м. Ленінград, юридконсультація, Невський проспект 16), що приїхав до Києва для ознайомлення зі справою О. Сергієнка на підставі офіційно оформленого мною доречення, не дали справи, мотивуючи так: „Справу передали 10-му відділу КҐБ, начальник цього

(Закінчення на ст. 4-ій)

Помер д-р Ян Ґ. Лекса, чеський учений і приятель українців

Ню Йорк, Н. Й. (в. д.). — В неділю, 14-го серпня 1977 р., помер тут на 62-му році життя на удар серця проф. д-р Ян Ґ. Лекса, визначний чеський учений, секретар Чехословацької Академії Наук в Америці та довголітній приятель українців. Він був директором Правничого Департаменту фірми Вальдес Коґінур в Ню Йорку та був професором порівняльного конституційного права в Нюйоркському університеті.

Д-р Лекса родився 26-го листопада 1914 р. в Чехо-Словаччині та одержав диплом доктора права на Карловому Університеті в Празі; між 1937-39 служив в чеській армії та працював як правничий секретар в одній фірмі під час німецької окупації.

Після війни він опинився в Західній Европі, а в серпні 1946 р. прибув до Америки; в 1949 р. він закінчив правничий факультет Нюйоркського університету.

Він зустрінувся з українцями в 1950-их роках та був не раз почесним гостем на Конгресах УККА, між іншим, був за столом почесних гостей на XII Конгресі УККА минулої осени. За його почином та ініціятивою Чехословацька Академія Наук співпрацювала з Науковим Товариством ім. Шевченка та влаштовувала різні культурні імпрези в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

На Панахиді, що відбулася у вівторок, 16-го серпня ц. р., в Асторії між присутніми з українців були д-р Володимир і п-і Марія Душники, які жили в ближчих товариських відносинах з пок. д-ром Лексою та його дружиною Алісією. На прохання її д-р Душник виголосив прощальне слово по-англійськи, висловлюючи співчуття численних етнічних груп, з якими д-р Лекса співпрацював в Америці.

БОЖЕМСЬКИЙ ЗАВІТАЄ ДО КЛІВЛЕНДУ

Клівленд (Н. Н.) — Любителі образотворчого мистецтва очікують на виставку олій, темпер і дереворитів мистця Богдана Божемського, яка відбудеться тут старанням 33 Від. СУА в днях 9, 10 і 11 вересня в домівці СУА у великому будинку св. Йосафата, 5720 State Rd., Parma, Ohio. Відкриття і зустріч з мистцем в п'ятницю, 9-го вересня, 8:30 вечора.

СССР далі видає значні суми на військові цілі — інформують розвідчі чинники ЗСА

Вашінґтон — Американська Розвідча Агенція для справ оборони інформує, що протягом минулого року Совєтський Союз продовжував скріплювати свою військову силу, але за значно більші кошти. У звіті, виголошеному перед Спільною конгресовою економічною комісією ще в кінці червня ген. Семюел Вілсон, директор згаданої Агенції, твердив, що Москва призначувала великі суми на поліпшення майже всіх родів зброї, атомових і конвенційних, але Америка далі має перевагу щодо якости зброї та технологічного знання, яке стосується військової ділянки.

Протягом 1976-го року Совєтський Союз видав біля 118 більйонів долярів на мілітарні цілі, а ЗСА тільки 84 більйони. В минулому році видатки Москви на розбудову зброї становили 141 відсоток, в порівнянні до видатків протягом 1966-го року.

Під час свого свідчення перед Спільною конгресовою комісією ген. Вілсон погодився з попередньою оцінкою ситуації, що її висловив адмірал Стенсфілд Турнер, директор Сі-Ай-Ей, що Америка могла б випродукувати всі роди зброї, які посідає Совєтський Союз, а натомість СССР не має задовільного технологічного знання, щоб розбудувати деякі роди американської зброї.

Відбувся пластовий спортивно-вишкільний табір

Іст Четгем, Н. Й. (Лешт) — Минулого тижня закінчився тут четвертий з черги спортовий табір, що його влаштовує кожного року пластовий загін „Червона Калина" при допомозі інших пластових куренів. Отаманом табору був пл. сен. Юрій Струтинський, який вміло пов'язав дисципліну пластового табору із самовихованням спортових ідей.

Як і у попередніх роках, на таборі перебували в ролі інструкторів пл. сен. д-р Юліян Гной та пл. сен. Миролюб Лозинський, які дбали теж про лікарську опіку і дієтичні потреби учасників табору. Склад інструкторів під проводом ст. пл. Нестора Близнака старався з успіхом допомогти молоді найти собі— відповідний характерові і фізичним даним — рід спорту, який давав би і приємність і новий спосіб життєвого вишколу. Культурний рівень учасників табору створював приємну товариську і спортову атмосферу та полегшував працю інструкторам.

Відбудеться Делеґатський З'їзд і Зустріч Братства Дивізійників у ЗСА

Ґлен Спей, Н. Й. (О. Л-ий) — В часі вільних днів з нагоди Дня Праці відбудеться тут в суботу і неділю, 3 і 4-го вересня 1977 р., на Оселі УРС „Верховина" 15-ий Крайовий Делеґатський З'їзд Братства кол. вояків 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії у ЗСА та товариська зустріч із різноманітною програмою.

Ділові наради З'їзду для звітування про діяльність Крайової Управи Братства у ЗСА, яку через останні чотири роки очолював відомий письменник інж. Юрій Тис-Крохмалюк з Детройту, та вибору нової Крайової Управи на дворічну каденцію пічнуться в суботу, 3-го вересня, о год. 11:30 перед полуднем.

Ввечері того дня о 6-ій годині відбудеться спільна з'їздова вечеря учасників З'їзду, їхніх родин та гостей, а пізніше, від 9-ої години вечора — традиційна дивізійна забава. Господарем товариської зустрічі, забави та концерту в неділю є Станиця Дивізійників у Ню Йорку, яку в цій каденції очолює інж. Степан Шепарович.

В неділю, 4-го вересня, перед полуднем є передбачене спільне засідання попередньої та новообраної Управ для передачі діловодства і рамового накреслення діяльности на найближчий час, як теж організована участь учасників З'їзду у Богослуженнях.

По полудні тієї неділі відбудеться о 4-ій год., також заходами Станиці Дивізійників у Ню Йорку, великий концерт з багатою програмою, яку вестиме дивізійник з Ню Йорку Орест „Ґоґо" Слупчинський. У програмі концерту, уложеній під кутом вояцької тематики та веселої частини вояцького гумору, матеріяли до якої написали Гриць Зозуля-ЕКО, Ікер і Папай, виступлять: жіночий хор „Жайворонки" з в'язанкою вояцьких пісень під диригентурою Лева Стругацького, Українська Танцювальна Студія із стилізованими танцями на народні мотиви під мистецькою дирекцією хореографів Роми Прийми - Богачевської та Вадима Сулими і під технічною дирекцією Олега Крамарчука, Івана Гарячого та Славка і Каті Вірло. Виступлять також мистці-дивізійники — піяніст Тарас Логуш із власними композиціями та кантатою Ст. Людкевича „Кавказ", а бандурист, бас-баритон Володимир Мота із в'язанкою дивізійних і стрілецьких пісень.

У веселій частині програми концерту „дивізійна дитина" — маленька Яринка Ференцевич забавить гостей двома гумористичними віршами Папая із „Лиса Микити", „Тато — вояк, а мама цивільна" і „Привіт Дивізії", відомий наш фейлетоніст Іван Ікер-Керницький почастує гостей своїм гумористичним словом, а ведучий програмою концерту Орест „Ґоґо" Слупчинський передасть гумореску Гриця Зозулі під наголовком „О пів до третьої години", яку ЕКО, головний редактор „Лиса Микити", написав спеціяльно на цю імпрезу.

Тяжко хворий математик з Києва отримав виїздну візу

Москва.— „Асошіейтед Пресс", покликаючись на заяву фізика-дисидента Андрея Сахарова, інформує, що совєтські еміграційні власті таки остаточно погодилися видати виїздну візу 25-річному жидівському математикові з Києва, Ґріґорієві Чудновському, який хворіє на дуже поважну недугу нервів, та повідомили, що також можуть виїхати його батьки і брат.

У квітні совєтські еміграційні чинники відмовилися видати таку візу Чудновському, хоча лікарі стверджували, що йому загрожує смерть, якщо його не піддадуть спеціяльному лікуванню. Його батьки повідомили, що більше не можуть діставати потрібних ліків, яких досі одержували зі Швайцарії. Д-р Сахаров інформує, що совєтські власті змінили своє дотеперішнє становище у понеділок, 22-го серпня, не подаючи причини зміни. Батьки Ґріґорія Чудновського надіються, що їм пощастить перевезти його до ЗСА на лікування.

Посмертна виставка творів Галини Кальченко в Києві

„Ні! Я жива! Я буду вічно жити! Я маю в серці те, що не вмирає!" Ці слова Лесі Українки завжди озиваються в душі, коли споминою торкаюся світлої пам'яті художниці, вірного друга і побратима Галини Кальченко. Вона, закохана в життя і людей, сильна і красива духом, ніжна і добра серцем, лишилася з нами. І все, що було зв'язане з ім'ям Лесі Українки стало її життям, змістом думок і поривань", — пише київська „Радянська Україна".

Галина Кальченко, народжена 1926 року,невтомно працювала над різьбою від раннього ранку до пізньої ночі, завжди — при мелодіях хорів і народних пісень, симфоній і ноктюрнів, а часто серед тих мелодій були улюблені пісні Лесі Українки. На її посмертній виставці, у Державному музеї українського образотворчого мистецтва, знаходяться портрети Ольги Кобилянської, Олеся Гончара, Станіслава Людкевича, Івана Котляревського, Семена Гулака - Артемовського, Івана Нечуя-Левицького, Миколи Леонтовича, Кирила Стеценка, Марії Заньковецької та інших. Скульпторка любила Київ і в його мистецьку біографію вкарбувала свої автографи: пам'ятники і меморіяльні дошки на місцях, зв'язаних з іменами Тараса Шевченка, Григорія Сковороди, Марка Вовчка; в Києві також споруджено її роботи пам'ятник Лесі Українки, що про нього й пише „Радянська Україна": „Як ніжна і горда пісня, як поклик життя і символ поезії народу, пливе над зеленим бульваром постать Лесі Українки. Пригадую, яким щастям була для Галини робота над цим пам'ятником, день відкриття, що став святом у її житті".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Комуністичний „рай"

Все частіше можна почути на американському телебаченні та прочитати в американській пресі, що до Тайленду та інших некомуністичних держав Південно-Східньої Азії постійно прибувають втікачі з Камбоджі, де в квітні 1975-го року збройною силою владу захопили комуністичні повстанці ,,Хмер Руж''. Засоби масової інформації зазначують, що тільки приблизно одній із кожних п'ятьох осіб, які втікають з Камбоджі, щастить продістатися на волю; інші гинуть на замінованих полосах, від куль комуністичних патруль тощо.

Донедавна коментатори тільки висловлювали різні здогади чому так багато людей старається видістатися з комуністичної Камбоджі, наражуючи себе на поранення, смерть чи довгі терміни ув'язнення. Але протягом останніх кількох тижнів преса, телебачення і радіо вже подають точні причини цієї масової втечі: в Камбоджі комуністичні володарі, які кілька років тому, тобто ще перед захопленням влади, обіцяли населенню тієї азійської країни ,,рай на землі'' — створили пекло.

На підставі інтерв'ю з камбоджськими втікачами, кореспонденти стверджують, що ,,Хмер Руж'' зразу після захоплення влади зарядили примусову евакуацію населення всіх міст, включно зі столицею Пномпеном, переселюючи тих камбоджців в сільсько-господарські райони, в дикі джунглі, кам'янисті гірські околиці тощо. Протягом кількох тижнів переселено 3,5 мільйона камбоджців з міст, тобто, половину населення цілої країни, і в процесі того переселення згинуло біля мільйона осіб. Їх же бо виганяли з рідних хат без харчів, відповідного одягу, виганяли хворих і літніх осіб, жінок з немовлятами на руках, калік та інвалідів. Озброєні патрулі комуністичних ,,Хмер Руж'' на місці стріляли всіх, які посміли ставити будь-який спротив, чи навіть висловити невдоволення.

Як твердять деякі камбоджські втікачі, які мали близьки зв'язки з ,,Хмер Руж'', це примусове переселення мало на меті ,,знищити минуле країни'', розірвати родинні та приятельські зв'язки серед населення, створити ,,суспільну порожнечу'', на місце якої укомуністичні володарі плянують встановити ,,цілком нове суспільство''. Комуністичні власті не тільки фізично винищували і далі винищують великі прошарки камбоджського суспільства, але теж спалюють особисті документи камбоджців, включно зі свідоцтвами школярів, щоб в такий спосіб порвати зв'язки тих осіб з минулим та зробити їх вповні залежними від нового режиму.

Так виглядає ,,справедливе, гуманне і рівноправне суспільство'', яке населенню Камбоджі обіцювали колись комуністичні партизани ,,Хмер Руж''.

Тільки наївні люди в країнах Заходу не передбачували що в Камбоджі пануватиме страшний комуністичний терор, якщо ,,Хмер Руж'' здобудуть владу. Ті, які добре знали суть комунізму, зокрема втікачі із Совєтського Союзу та його сателітів, перестерігали, що комуністичним системам притаманні диктатура, терор і ґеноцид, покликаючись на винищування провідних верств поневолених народів Москвою, штучний голод в Україні в 1930-их роках, жорстоке придушення Мадярського повстання в 1956-му році та на інші нелюдяні дії кремлівських ватажків. Подібний терор панував в Китаї після перемоги комуністів Мао Тсе-тунґа, а ситуація в Ляосі та В'єтнамі подібна до ситуації в Камбоджі.

Теперішній терор у комуністичних країнах Індокитаю, в СССР, в червоному Китаї повинен стати перестогою для людей в усіх частинах світу, зокрема в економічно недорозвинених країнах, що вони можуть найтися в такій самій жахливій ситуації, якщо повірять облудній комуністичній пропаганді.

Енерґетичний департамент

На початку цього місяця президент Джіммі Картер підписав схвалений обома Палатами Конгресу законопроєкт, яким створено окремий Департамент для справ енергії, як теж найменував на голову того департаменту Джеймса Шлесінджера, свого дотеперішнього головного дорадника в ділянці енерґетичних справ і колишнього секретаря оборони за президентур Ричарда Ніксона і Джералда Форда.

Створення окремого Департаменту для справ енергії треба вважати дуже відрадним явищем, коли взяти до уваги, що досі в американському уряді не було відділу, який відповідав б за енерґетичну політику Вашінґтону в цілості, хоча існувало багато аґенцій, які переважно діяли кожна на власну руку. Це спричинювало неефективність та дублювання, а часто навіть траплялося, що рішення однієї агенції противорічило рішенню іншої. Новостворений Департамент для справ енергії координуватиме урядову діяльність в цій преважливій ділянці і повинен зліквідувати багато з дотеперішніх недоліків. Крім того, можна буде зліквідувати кілька агенцій, що заощадить федеральному урядові фонди, бо зменшиться і так вже надто велика бюрократія.

Створення окремого Департаменту для справ енергії тепер дуже на часі, бо не тільки в ЗСА, але майже в усіх державах вільного світу існує енерґетична проблема, точніше, відчувається брак власних запасів різних родів пального, а зокрема нафти. З уваги на це, Америка та її союзники постійно стають більш залежними від інших держав, спеціяльно від арабського світу щодо постачання нафтової ропи. Така залежність ЗСА та інших демократичних держав від інших країн може довести до того, що країни-експортери нафти, використовуючи скрутну ситуацію, можуть здобути надмірні впливи на закордонну і навіть внутрішню політику ЗСА та інших держав вільного світу. Новостворений Департамент для справ енергії матиме за одно з головних своїх завдань довести до самовистачальности ЗСА в ділянці пального, або принаймні зменшити залежність Америки від інших країн.

Новий Департамент для справ енергії з більшим успіхом зможе співпрацювати з урядами приязних держав щодо розв'язки енерґетичної проблеми, ніж могли це робити необ'єднані жадним координуючим тілом окремі федеральні аґенції. Департамент теж напевно буде більш ефективний щодо розвитку нових джерел енергії і щодо використання вже існуючих джерел у самій Америці.

Очевидно, що новостворений Департамент для справ енергії не розв'яже за рік-два всіх проблем, які наростали протягом довгого часу, але важливий крок вперед зроблено вже самим створенням цього Департаменту.

Панас Феденко

АРНОЛЬД МАРҐОЛІН І УКРАЇНА

9 серпня в будинку Українського Вільного Університету в Мюнхені відбулася доповідь на записану вгорі тему. Доповідач — радник американської амбасади в Парижі п. Кость Врварів, що добре знав А. Д. Марголіна в Америці і з ним співпрацював, дав у своїй промові огляд життя й діяльности видатного вченого й політика, який народився перед століттям року 1877 в Києві. К. Варварів згадав, що А. Марголін з молодих літ був прив'язаний до України, до її природи й людей, особливо до селян, і зокрема любив українську народну музику. Спомин про Україну зберіг А. Д. Марголін і в час перебування на еміграції. До весни 1920 р., як заступник міністра закордонних справ Української Народної Республіки, А. Марголін діяв в українських дипломатичних місіях у Парижі та в Лондоні. К. Варварів показав, на основі опублікованих праць Марґоліна, його погляди на розв'язання національної проблеми на сході Европи від самого початку, коли впала централістична імперія Романових в 1917 році. Тоді А. Д. Марголін взяв активну участь в українському національному русі, як член Української Партії Соціялістів—Федералістів.

Доповідач цитував праці Марголіна ,,Украина и политика Антанты'', що вийшла російською мовою 1921 р. в Німеччині, та "From My Political Diary" (Із мого політичного щоденника), Ню Йорк, 1947. Марголін був рішучим противником імперіялізму й централізму та відкидав пляни — творити Федерацію ,,згори'', як затівали деякі російські політичні групи. Тільки незалежні держави окремих народів можуть вільно рішати про своє відношення до інших територій бувшої Російської імперії, — цю тезу обороняв А. Д. Марголін послідовно аж до своєї трагічної смерти, що настала 30 жовтня 1956 року.

Доповідач нарисував гуманний лагідний характер А. Д. Марголіна, його охоту допомогти словом і ділом усім, що до нього зверталися. Був він, однак, незломний у своїх політичних поглядах і переконаннях: старався шукати правди й справедливости. Цю послідовність показав Марґолін, як адвокат—оборонець Менделя Бейліса, котрого царська ,,охрана'' хотіла засудити як мнимого убивника хлопця Андруші Ющинського в Києві, щоб викликати погроми жидівської людности. Однак, суд присяжних, під впливом доказів Марголіна та інших адвокатів, виправдав Бейліса в 1913 році. Але царський уряд не подарував Марголінові своєї поразки в суді: А. Д. Марголінові заборонено виступати в судах і він мусів переселитися в столицю імперії — Петербург. Його книга про процес Бейліса зробила ім'я Марголіна відомим у світі. К. Варварів згадав, що А. Д. Марголін вірив в перемогу свободи, добра й справедливости над тьмою й насильством та вірив зокрема, що мирне співжиття й співпраця між українцями та жидівською меншістю в Україні здійсниться на основі демократичного правопорядку.

Мені довелося додати дещо до теми доповіді. К. Варварова. Я вперше почув ім'я Марголіна восени 1913 року, коли приїхав на студії в Петербург і читав у газетах звідомлення з процесу Бейліса в Києві. Навіть запеклий російський монархіст і антисеміт Василій Шульгин, видавець газети ,,Кієвлянин'', відмовився тоді піддержувати криваву леґенду про ,,ритуального злочинця'' Бейліса. Однак, інша цареславна газета ,,Новоє Время'' в Петербурзі, вела далі пропаґанду проти Бейліса і проти жидів взагалі. В цьому цькуванні брали участь деякі особи з російської еліти.

В газеті ,,Новое Время'' був надрукований лист філософа Васілія Розанова. Він описував свою розмову з ,,євреєм Беренсом'', котрий запевняв Розанова, що жиди уживають кров християнських дітей на виготовлення ,,маци''... Розанов у листі до газети ,,Новоє Время'' подав також номер телефону Беренса. Я не вірив пропаґанді царської адміністрації про ,,ритуальні вбивства'' і зараз зателефонував до Беренса. Я питав його про лист Розанова в газеті ,,Новоє Время'', в якому Розанов писав, що ,,вперше в історії'' знайшовся жид, на ім'я Беренс, який признався, що жиди вживають християнську кров для свого ритуалу (обряду) на єврейську Пасху...Через телефон я почув схвильований голос Беренса. Він казав, що Розанов чомусь назвав його жидом і описав його зовнішність як ,,брюнета''. Справді ж я не жид, я родом із Скандинавії і я зовсім не чорнявий, як пише Розанов, а блондин''...Після цього я вже не схотів телефонувати до Розанова, відомого автора книг на теми з філософії та історіософії з містичним ухилом.

В обговоренні доповіді К. Варварова, я зазначив послідовну боротьбу А. Д. Марголіна проти колективної відповідальности, коли за діла одиниць якогонебудь колективу карають без розбору всіх, належних до даної групи. Особливо тяжко зазнала цього ,,виміру справедли-

(Закінчення на ст. 3-ій)

М. Данилишин

УКРАЇНА Й УКРАЇНЦІ

[Статистика та пояснення]

Серед наших поселень в діяспорі відчувається брак відповідного збірника, в якому були б зібрані документальні звідомлення про статистику та дійсний стан поверхні і населення нашої Батьківщини, і тому уважаю потрібним подати відповідні звідомлення, які можуть послужити основним джерелом загальної інформації.

Всі ми, що живемо у вільному світі, мусимо захищати історичні права нашого народу та докладно інформувати наше оточення про всі наші надбання та здобутки, бо ці публікації, що подають про нас чужинці, завжди є неточні та часто звернені в нашу некорисність і тому треба їх належно вияснювати та постійно виправляти:

Поверхня земель України

Після закінчення Другої світової війни українські землі злучено в одну державу, яка як поверхнею, так своїми багатствами та числом населення займає передове місце серед головніших держав Европи. На підставі різних підручників географії та пресових звідомлень не можна однозгідно устійнити поверхню земель України, бо їх вислід в кожному підручнику інший, а коли зробити підсумки і колись поділених земель України, то вони представлялися так:

Східньоукраїнські земл.	772.000 квд. клм.
Західньоукраїнські землі і Волинь	130.600 ,,
Буковина та Басарабія	17.000 ''
Закарпатська Україна	14.300 ''
Різні приграничні полоси	20.100 ''

Підсумовуючи ці числа разом, виясняється, що поверхня України начислює 954.000 квд. клм. і являється одною з найбільших держав Европи.

Населення України

Пропорційно на один квадратовий кілометр припадає приблизно 65 мешканців, які розподілені так:

Східньоукраїнські землі	38.000.000 насел.
Західньоукраїнські землі і Волинь	8.5000.000''
Закарпаття	1.335.000 ''
Буковина і Басарабія	1.165.000 ''

Загально на всіх українських землях живе в заокругленню 49.000.000 (сорок дев'ять мільйонів) населення, займаючи п'яте місце між державами Европи.

Статистика української еміграції

Україна має поважне число еміграції, бо частина її населення виїхала добровільно на поселення до ЗСАмерики, Канади, Бразилії, Арґентини та до Австралії, а поважне число осталося на поселеннях в сусідуючих з Україною державах. Загальні числа української еміграції такі:

ЗСАмерики	1.000.000
Канада понад	750.000
Польща	250.000
Арґентина	250.000
Бразилія	200.000
Юґославія	180.000
Румунія	100.000
Чехо-Словаччина	30.000
Франція	25.000
Англія	20.000
Австралія	20.000
Німеччина	20.000
Параґвай	16.000
Уруґвай коло	10.000
Бельгія	4.000
Австрія	3.500
Венесуеля	2.500
Різні держави	19.000

В рубриці різні держави — це числом малі скупчення, які живуть: в Італії, Норвегії, Голляндії, Швайцарії, Швеції, Чіле, Перу та Болівії і в деяких їх число може виносить навіть і тисячу осіб, а в деяких наші скупчення зовсім менші, але всі вони є зорганізовані та проявляють живу громадську діяльність і втримують постійний зв'язок з українськими громадами сусідуючих держав.

В деяких державах наші еміграційні скупчення мають вже понад 100 років поселення, в деяких значно менше, а деякі поселення постали вже після закінчення Другої світової війни, але загально вони проявляють живу діяльність і в деяких таких скупченнях виростає вже на еміграції їх п'яте покоління, зберігаючи свою мову, релігію та народні звичаї і в силу своїх спроможностей зберігає свою національну індивідуальність.

Загально повищі числа стверджують, що всієї української еміграції в розсіянні по всьому широкому світі нараховується понад 3,000.000 (три мільйони) душ.

Висновки та загальні підсумки

На закінчення до повищих чисел слід додати, що згідно з найновішими звідомленнями, що їх подає Китай (себто чужинці, а не ми самі), то в різних концтаборах Сибіру, Мордовії та інших полос Далекого Сходу находяться на засланні понад 5,000.000 (п'яти мільйонів) українців, вони там позбавлені громадських прав, але вони не вирікаються своєї приналежности і їх ніяк не можна відрікатися, бо вони є леґальними громадянами нашої поневоленої, але нескореної української держави.

Окремо слід зазначити, що в роках перед Другою

(Закінчення на ст. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПАКИ Й ПАКИ...

Свого часу в короткому листі до ,,Свободи'' я зауважив, що термін ,,дисидент'' в приміненні до українських народних речників (героїв!) щонайменше недоречний. Серед нас, українців, дисидентів або цілком нема і бути не може, абож, прикладаючи термін особливо, — всі ми, поголовно дисиденти.

Але якось так по традиції склалося, що моє зауваження залишилося і без відгуку, і без зрозуміння. І тепер, у нас таки, дисидентами лають всіх найбільших синів народу...

Справа не настільки в самому слові, як у значенні та наслідках, що випливають від прикладання цього терміну. Слово ДИСИДЕНТ — від латинського ДІССІДЕРЕ — значить не згоджуватись, стримуватись, розходитися в думці, і воно має певну кольористичну прикмету у значенні сектанства: розходження від загально прийнятої норми, (але, принципово, в рамках тієї норми!) Якраз ця центральна, хоч для загалу й незамітна прикмета, має тут вирішальне значення. Бо прикладанням цього, в нашому випадку безглуздого і неправдивого терміну ми заплутуємо наші національні справи, представляємо великих синів народу в кривому світлі у самий критичний момент історії, і самі ж затрачуємо зрозуміння про суть справи.

Звичайно, ми Америки не відкривали; цей термін нам підказали люди, які знають, що роблять. Ми ж, прикладаючи термін ,,дисиденти'' до Мороза, Світличного, Снєгірьова, Руденка й подібних, самі себе ж заперечуємо, перед світом ніби потверджуємо:

1/ що СССР — природний процес розвитку народів бувшої царської імперії та

2/ що досі навіть не було спроб вирватись із того процесу. Щойно тепер з'явились дисиденти. Їх відносно дуже мало, і явище воно нове, можливо без зовнішніх впливів. Тим то й влада не без підстав розглядає їх як не цілком нормальних, або злочинців Супроти себе, очевидно: конного процесу.

Оце приблизно таке значення підказує термін дисиденти.

А все воно цілковита неправда. І ми це знаємо ж...

Рабська психологія — страшна річ. Вона, як ,,пойзен айві'' розповзається по всіх частинах тіла. І від запевнень, що це від гарячки — не зникає. Треба примінити лікування. Супроти себе, очевидно; наставницьке позування перед іншими може виглядати як кловнада. Ми перші мусимо зрозуміти справу з дисидентами, а тоді вже легко буде вияснити цілий комплекс нашої проблеми всім чужинцям.

Якщо вже так дуже подобається оте чуже слово ДИСИДЕНТ, то вірно і грамотно було б прикладати його до всіх українців, тобто до кожної людини в СССР, яка називає себе українцем. Але лаяти героїв української свідомости, як вийняток, це — просто злочин.

Одне дивне і трудне до зрозуміння: якщо там, на Батьківщині, люди, не вагаючись, ідуть на можливість найвищої жертви за правду, то невже ми тут не можемо хоча б чесно і справедливо, свідомо і вір-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Михайло Островерха

ЗНАННЯ І СЕРЦЕ — УСПІШНИЙ ЗАДУМ

Признаємося: припадково натрапили ми на індійське ,,Упалісад'', тобто, ,,Сідай близько'', а перекласти вільніше, то буде: сідай біля мене. І ось так оця поезія промовляє: ,,Вода співає у повному сонці, але її джерело, це тиша. Вода віддає себе світлові, але її таємний вибризк у тіні''.

Таке забреніло нам у душі, ставши перед творами Михайла Мороза на його виставці. Цю Виставку улаштовано 24 липня 1977, за спонукою того постійно кметливого, прихильного і для мистецького світу, директора Володимира Кваса, на Союзівці, у Кергонксоні. Ця виставка ще більше розгомоніла усю многолюдну нашу громаду в тім соняшнім настрої.

Виставив Михайло Мороз 28 творів, переважно краєвиди. І тут, на тлі цього простірного оточення, цих далекосяйних краєвидів цієї природи Союзівки, ці твори Михайла Мороза набрали ще сильнішої вимови: поринаєте думкою, душею у ці його глибини тонів, у його ритми ліній, у його тремтливі повітрям безмежжя, у його тремтіння води, у його теплоту чи тут і там — й у горяч його кольориту, й ви кожен раз бачите, відчуваєте, що мистець єднає у собі серце, душу і знання, а це дає неперевершену глибину чи це буде драматичне чи ліричне! — його творам. У Михайла Мороза бачимо єдність творення, яка є тільки в усіх великих мистців: задум, лінія рисунку, композиція, від першого до останнього мазка пензля, чи і шпахлі, — гармонія барв, що дає симфонію тонів, багатство кольориту, а все це твориться у надхненні, у горінні серця й душі мистця. І так, ми маємо Михайла Мороза.

На схилі нашого творчого віку сміло скажемо: як Михайла Мороза, то лиш одного маємо!...

15 серпня 1977.

Орест Городиський

,,ДІЯЛОГИ ЗІ СОВЄТАМИ''

(4)

Пригадав собі молодший Вінценц історію одних зборів у Лондоні, на яких виступав знаний зі своїх лівих поглядів проф. Ляскі. Запитаний, як виглядають совєтські в'язниці, відповів, що вони є ,,сімплі марвелос''. Обіцяв собі молодий Вінценц відвідати Ляского і сказати йому, що на підставі власного досвіду може сміло сказати, що совєтські в'язниці є дійсно ,,сімплі марвелос''. Молодий Вінценц не єдиний у світі, що його безпосередня зустріч з совєтською системою не тільки вилікувала з ,,лівих'' поглядів, але й вчинила переконаним ворогом комуністичної ідеології.

Був Вінценц свідком розмови в лазні між польським залізничником і совєтським підстаршиною, який сказав тому залізничникові-соціялістові, що їх держать в арешті, щоб перевиховати. Той вислів зробив на залізничника сильне неґативне враження. На закінчення підстаршина сказав, що в Совєтському Союзі вже віддавна громадяни діляться на три категорії(,,на тих, що сиділи, на тих, що сидять, і на тих, що будуть сидіти'', тому ,,підожди ще рік-два і будеш належати до тих, що вже сиділи''.

Хоч Вінценц писав свою книжку кілька років по закінченні війни і, можливо, деякі прикрі моменти і тюремні пережиття призабулися чи стемперувалися, в одному місці він згадує про можливість втечі, хоч зрезиґнував з неї, бо був пересяклий ще австрійським почуттям правопорядку (хоч в його свідомості то поняття виразно бунтувалося, бо добре знав комуністично-большевицьку систему).

Як початок перемоги добра над злом можна добачити в першому переслуханні старшого Вінценца молодим слідчим суддею, як каже сам Вінценц, може 28-літнім, поважним і досить симпатичним. Коли син Вінценца зазнав большевицької тактики нічного переслухання, то старого Вінценца переслухувано вдень. Молодому Вінценцові зроблено закид, що повернувся з Мадярщини в цілях шпигунства, то знову зі старим Вінценцом говорив чемно, підкреслюючи тільки, що вони ,,все знають''. Вінценц своїм спокоєм, а головно філософським підходом, наприклад, відповідаючи на питання, чи вірить в Бога, загнав слідчого в сліпий кут. Дискутували вони на теми літератури. Суддя хотів знати, чи стиль в повістях Вінценца є реалістичний чи ідеалістичний, на що Вінценц відповів, що ані такий, ані такий: він описує життя селян, які хоч і є анальфабетами, то все ж таки мають свої мрії, свої ідеали.

Саме переслухання збудило в Вінценца надію, що тепер є якесь право в СССР і що таки вдасться їм вийти на волю.

Великою моральною, а заразом і матеріяльною поміччю для Вінценців було одержання від рідних теплих плащів і харчевої посилки.

Як по всіх тюрмах світу, так і в келії, що в ній сиділи Вінценци, кожного ранку живо інтерпретовано сни. Найкращим інтерпретатором снів був комендант з Вєжхославіц, який запевняв старого Вінценца, що його сни віщують волю. Крім відгадування снів, поголоски про амнестію з тої чи іншої нагоди, це друга улюблена тема розмов у в'язниці. Правда, в цьому випадкові її не було, бо всі в'язні сиділи в слідстві.

Можна догадуватися, що оба Вінценца були для совєтської влади своєрідними промінентами: старший — письменник, співець гуцульських гір, про якого ніхто не висловився неґативно, який за словами слідчого, матиме велику повагу в совєтському суспільстві, і молодший — син, який студіює в Англії, знає англійську мову, бачив багато світу.

Досить докладно описує Вінценц свою зустріч з колеґією суддів, які на пропозицію прокуратора, щоб їх звільнити, прилучилися до його думки. Тому, що процедура виготовлення відповідних паперів потриває, Вінценців відвезли до тюрми. На відхідному один член колегії остеріг їх чемно, щоб на келії багато не оповідали, бо багато спів'вязнів засипле їх різними просьбами в своїх особистих справах.

Карта звільнення була видрукувана російською мовою і тільки назва ,,Українська РСР'' вказувала, що саме тюрма має щось спільного з Україною. Була там також видрукувана клявзуля, що карта звільнення не дає права проживати в будь-якій місцевості, так само. як це було за царського режиму.

Вінценц відмічує, що вся в'язнича охорона, яка була присутня при їхньому звільненні, раділа з того факту, що їх двох виходить на волю. Вінценц не аналізує того, тільки відмічує і оставляє читачеві робити висновки, який напевно скаже, що, не зважаючи на нелюдський політичний режим, певні людські почуття осталися ще навіть у людей, які дуже часто виявляли свою суворість, а то й жорстокість у відношенні до другої людини.

Коли Вінценц, виходячи на волю, прощався зі слідчим суддею, запропонував судді провідати колись його в горах. Дещо заскочений тим запрошенням суддя відповів, що з такими, як він є — не радить робити знайомства. Цей вислів можна уважати як жаль людини, що занимає становище, яке є зненавиджене громадянами країни, або як пересторогу, щоб на Вінценців не впало підозріння, що зустрічаючись з ним, співпрацюють з режимом.

Вінценц, як сам пише, роздумував про цього суддю тоді і після. Суддя не був тупим, робив враження добре вихованого молодця. Був наївним і не був зарозумілий з факту свого високого становища.

З деяким збентеженням сідав батько з сином, разом з майором Ф., до лімузини, щоб відвідати ,,Обком'', воєвідську централю партії, бо не знали причини і потреби тих відвидин.

Вінценц був дещо збентежений присутністю майора, бо думав, що їдуть до якоїсь совєтської установи, де вимагатимуть від нього якоїсь понижучої декларації. В ,,Обкомі'' вийшов їм на зустріч молодий, веселий ,,товариш К'', києвлянин, який говорив виключно українською мовою, без домішки русицизмів. Попросив їх нагору, почастував їх чаєм і тістечками. Вінценц був оголомлений теплотою прийняття ,,товариша К'', яке могло бути в противагу до ще недавньої в'язничої атмосфери.

[Продовження буде]

АРНОЛЬД МАРҐОЛІН...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вости'' жидівська людність від найдавніших часів. Для цього знаходили сторонники збірної відповідальности ,,оправдання'' в Євангелії апостола ,,Матфея, в главі 27, вірш 25. Там написано, що Пилат, проконсул римський хотів випустити Ісуса на волю, але ,,увесь народ сказав: кров Його на нас і на діти наші''. Таким чином усьому жидівському народові приписано відповідальність за смерть Ісуса. Я назвав ці слова в Євангелії за пізнішу вставку, яка суперечить усій моральній проповіді Христа: адже ж Ісус учив любови до ближніх, казав навіть, що й ворогів треба любити. А тут в Євангелії написано, що за смерть Ісуса має відповідати ,,увесь народ'' і його потомство! Ідея не християнська. Тому церква відкинула цю колективну відповідальність, приписану жидівському народові. Але в минулому слова — ,,Кров Його на нас і на діти наші'' принесли жидам смерть і муки протягом тисячоліть. Відомо, що Ісуса Назаретського звелів розп'яти Пилат, бо жиди, що прилучилися до Ісуса як Месії, визвольника, вірили, що Христос, по нашому ,,Помазаник'' (голову монархів в Ізраїлі намащували священою олією), буде володарем Юдеї. Римська окупаційна влада такого бунту не терпіла.

Коли згадують про участь політиків жидівського роду в комуністичному русі, то й тут свідомо чи несвідомо виступає наверх принцип колективної відповідальности. Про це дотепно писав колись відомий польський учений-лінгвіст з французьким прізвищем Ян Бодуен де Куртене:

,,Коли вкраде щось поляк, німець, росіянин, то скажуть, що вкрав злодій. Коли вкраде жид, то додають, що то жидівський злодій''. Подібне бачимо і в політиці: за несланві діла грузинських комуністів — Сталіна, Орджонікідзе, Берії і подібних — не притягають до відповідальности грузинську націю. Також не загрожують польському народові помстою за організаторів комуністичного терору поляків: Дзержинського, Менжинського, Мархлевського та інших. Чи може відповідати український народ за комуніста Миколу Скрипника, що діяв у ЧЕКА в Москві 1918 р., де з його наказу розстріляно тисячі невинних людей? Однак, за криваві діла Троцького, Ягоди та інших комуністів жидівського роду, мусять відповідати всі жиди! Немає тут логіки.

А. Д. Марголін у своїй книзі ,,Украина и политика Антанты'' і також Соломон І. Гольдельман у своїй праці ,,Жидівська автономія на Україні'' документально ствердили, що від 1917 р. величезна більшість жидівської людности України була проти большевицької ідеології й диктатури. Але ворожа пропаганда скидала вину за криваві діла комуністів жидівського роду, на жидівську людність взагалі. Про ,,рідних'' комуністів-українців: Мануїльських, Затонських, Щорсів, Юрків, Коцюбинських, Примакових, Скрипників, що привели в Україну російську ,,червону армію'', дехто охоче забуває.

Безперечно, до комуністичного руху, що обіцяв усьому світові створити за одним махом ,,рай на землі'', пристала теж частина жидівської молоді по містах і містечках. Большевицькій пропаганді, піддавалися також козаки Армії Української Народньої Республіки і запаморочені комуністичною агітацією повстанці. Дуже добре пригадую, як у березні 1919 р. збунтувалося проти нашого війська село Станіславчик коло станції Жмеринки на Поділлі. Мусів підстаршина нашої армії, мій земляк Андрій Чорноус, усмиряти збаламучених селян.

А. Д. Марголін та С. І. Гольдельман у своїх працях стверджували той факт, що за участь жидів-комуністів, які відцуралися зв'язку зі своїм народом, в совєтському апараті, дехто винуватить жидівську людність взагалі і при тому не береться на увагу, що в своїй масі жидівська людність ставилася до режиму диктатури неприхильно.

Само собою, погроми, яких зазнала жидівська людність від 1917 року під різними режимами, виористав комуністичний уряд для себе, бо вів широку ,,філосемітську'' пропаганду. Але це вже минулося. В СССР поширилася хвиля ,,боротьби з сіонізмом'', що майже не відрізняється від несланної антисемітської пропаганди з доби царського режиму. Російський великодержавний шовінізм ожив під ,,совєтською'' маскою і він загрожує всім неросійським народам. Розумна політика дивиться вперед, в будучність і мусить шукати шляхів згоди й співпраці між усіма народами загроженими совєтським імперіялістичним молохом. Цій ідеї щиро, непохитно служив А. Д. Марголін і залишив її як свій політичний заповіт грядучим поколінням.

Науково-громадський ювілей

Нещодавно в Оттаві, 28-го травня ц. р. відбувся цікавий вечір, про який варто згадати на сторінках преси. Українське і канадське суспільство вшанувало вихід у світ наукової праці д-ра Михайла Боровика ,,Українці Канади та їхня преса'' і також 30-тиріччя його громадсько-політичної діяльности.

В гарній залі української католицької церкви зібралось представники українських організацій, міністри та члени провінційного Парляменту Онтаріо, та численні гості, і хоча квитки на бенкет були по 25 дол., заля була заповнена вщерть. Серед присутніх були міністер Індустрії та Туризму Клод Беннет з дружиною, міністер Товарів та Комерційних Справ Сідней Гендлмен з дружиною, член Парляменту пані Пігот, директор Дорадчої Ради Уряду і автор книги про Дж. Діфенбейкера ,,Дзе Чіф'' Томас Ван-Дузен з дружиною, представник Національної Бібліотеки Канади А. Пребіш, представник Оттавської публічної Бібліотеки пані Тетяна Криницька, голова делегатури УВУ на Канаду проф. Я. Рудницький, о. д-р М. Соловій від Бібліотеки оо. Василіян, видавець часопису ,,Український фармер'' Чарлз Доячек, та представники багатьох організацій.

За прикрашеним квітами, головним столом посередині сидів Ювілят з дружиною, а поруч нього духовенство та гості. Програму вечора відкрив директор англійської середньої школи мгр Ростислав Василенко, попросивши о. пароха Хміляра прочитати молитву. По смачних стравах головний промовець і господар бенкету мгр Р. Василенко виголосив змістовну півгодинну доповідь англійською та українською мовами, в якій яскраво показав життьовий науково-творчий і громадсько-політичний шлях д-ра М. Боровика. Доповідач зробив короткий перегляд журналізму в Півн. Америці і зупинився на праці д-ра Боровика, який науково дослідив, що українська преса існує в Канаді з 1903 року.

З доповіді мгра Василенка присутні довідалися, що закінчивши гімназію у Львові, наш Ювілят студіював економіку в Мюнхені, а пізніше славістику в Оттавському університеті. В тому ж університеті він закінчив Бібліотечну Школу з найвищою оцінкою (Магна кум ляуде) і продовжував бібліотечні студії в Мек. Гілл університеті. В 1960 р. осягнув науковий ступінь доктора філософії (знову Мегна Кум Ляуде) в Українському Вільному університеті в Мюнхені, захистивши дисертацію ,,Українці Канади та їхня преса'', яка тепер вийшла друком.

Хоча д-р Боровик і отримував стипендії від Бібліотечної Асоціації та від ,,Канада Консул'', все ж тягар студій ліг на плечі дружини й дітей, що допомагали Ювілятові здійснити мету. Сьогодні д-р Михайло Боровик працює як голова Секції Каталогування в Бібліотеці Національних Музеїв Канади.

30-річчя громадсько-політичної діяльности сягає аж до Вінніпеґу, де молодий Михайло був бунчужним в СУМ-і та членом Управи Інституту ,,Просвіта'', а також головою спортового клюбу ,,Дніпро''. В Торонто Михайло Боровик був заступником голови СУМ-у та членом Управи ЛВУ Зовнішньої Політики. В Оттаві Ювілят був членом Управи Студентського Клюбу Оттавського університету, та представником до Міжнародного Клюбу. Тут невтомний Михайло пропагує ідею АБН та нав'язує зв'язки з членами Парляменту. Міністри, посли і сенатори М. Старр, Дікур, Мандзюк, Заплітний, Волл, Кучерепа, Папроський, Ван Дузен стають його друзями, прихильними української визвольній справі. В ті роки д-р Боровик познайомився з великим канадцем і приятелем українців Джоном Діфенбейкером. Це він зорганізував зустріч Діфенбейкера з українцями Оттави після його подорожі по Україні, а також запросив його як головного промовця на Канадсько — Американський Український З'їзд в 1972 році та виготовив матеріяли на Другий Світовий Конгрес Вільних Українців в 1974 році.

Справі боротьби з комунізмом та визволення України д-р Боровик віддав свої найкращі роки. Він очолює довгі роки ЛВУ в Оттаві, організовує антибольшевицькі демонстрації очолює Відділ АБН, влаштовує зустріч оттавського громадянства з Головою АБН Ярославом Стецьком, нав'язує контакти з амбасадорами прихильними нашій справі і стає в дипломатичних колах відомий, як ,,амбасадор Вільної України''

Д-р Михайло Боровик є членом — кореспондентом Наукового Товариства ім. Шевченка, член Спілки Українських Журналістів Канади, член Екзекутиви Головної Управи Ліги Визволення України та член багатьох професійних бібліотекарських організацій. Промовець прочитав великий список друкованих праць Ювілята, які годі перелічити в короткій газетній статті, згадаємо лише: ,,Шевченко в англомовних енциклопедіях і бібліографічних словниках'', ,,Українці і Національний Музей Канади'', ,,50-річчя Української преси в Східній Канаді'', ,,Чого бракує українським історикам в ЗСА'', ,,Стан українського селянства в ХХ-му столітті'', ,,Відзначено 50-ліття Українського Вільного Університету''.

Пан Василенко прочитав безліч телеграм, листів та привітів. Перед тим Томас Ван Дузен передав привіт від Джона Діфенбейкера, що хоч і пообіцяв бути присутнім, але в той день мусів їхати в Прінц Алберт на посвячення каплиці в честь його дружини. Ван Дузен також прочитав привіт від посла Степана Папроського. Р. Василенко назвав особи і установи, від яких прийшли привіти: від членів Парляменту Волтера Бейкера, Рея Гнатишина, Національної Ради Канадської Праці, Єпископа Ізидора, від Українського Вільного Університету (д-р Г. Васькович), університету Манітоби (д-р Я. Розумний), Наукового Товариства ім. Шевченка (д-р Б. Стебельський), о. д-р П. Баб'яка, ред. А. Курдидика, д-ра І. Теслі, проф. М. Андрухова, від Світового Українського Визвольного Фронту (д-р Р. Малащук), ,,Гомону України'' (В. Солонинка і В. Дідюк), Головної Управи Ліги Визволення України (В. Безхлібник і В. Дідюк). ЛВУ нагородила Ювілята також Почесною Грамотою. Далі йшли привіти від мгр О. Калічинського, мгра В. Кардаша, Емілії Голіян, п-ва Безубів та від багатьох інших друзів із усіх кутків Північної Америки. Надійшла телеграма також від третього секретаря Канадської Амбасади в Джамайці Романа Боровиків. Донечка Лариса, студентка 13-ої кляси та взірцева українка, особисто привітала батька.

Усні привіти склали голова КУК-у в Оттаві пані Жила і від ОУВФ Григорій Фіголь(він же і член Комітету Вечора), а від ,,Канадського Фармера'' пан Ч. Доячек. Автор М. Боровик подарував свою наукову працю проф. Я. Рудницькому, голові делегатури УВУ, Оттавському університетові, Національній Бібліотеці Канади та Оттавській Публічній Бібліотеці, а також бібліотеці оо. Василіян. Дякуючи за подарунок проф. Я. Рудницький, який був професором автора, зазначив про великий вклад, що приносить ця праця для вивчення історії українців Канади.

Коли при закінченні урочистої промови директор Р. Василенко згадав слова І. Франка ,,Лупайте цю скалу! Нехай ні жар, ні холод не спинить вас! Зносіть і труд, і спрагу, й голод — Бо вам призначено скалу оцю розбить!'' — закінчивши, що д-р Михайло Боровик цю скалу розбив, - в залі залунали оплески на честь Ювілята.

Р. В.

Ґардентонський Фестиваль 1977 року

Чергових 15 стипендій за добру українську мову у школі

Український Фестиваль у Ґардентоні, Манітоба, одна з найстарших наших осель у Канаді, починає поволі ставати традицією. Безконкуренційну вартість придає йому Піонерський Музей, що є центром Фестивалю, та положення недалеко кордону з ЗСА (українцям з обох Дакот, Міннесоти й Вісконсину сюди кілька годин їзди автом!) і в тій південній частині Манітоби, звідкіль до подібного Фестивалю в Давфині їхати таки далеченько. Дирекція Фестивального комітету Ґардентону розуміє, що є всі вигляди на дальший розвій тієї імпрези, і цього року видно дальшу в ній поправу, з вийнятком двох справ, про які буде мова далі: реклями Фестивалю та його програми.

Як і минулими роками, Фестиваль почало врочисте Богослуження, до якого на фестивальній трибуні стануля ректор Колегії св. Андрея о. М. Юрківський з Вінніпеґу, о. І. Ткачук з Калґари та о. Василів з Вайти, — всі добрі голосово і добрі проповідники. Співслужив у Літургії хор з прав. церкви у Вайті під орудою М. Чоботаря.Кількасот гостей околиці слухали відправи, громада їх зросла швидко до більш тисячки. Були вперше й гості з Міннеаполісу, добрий гурт і з Вінніпеґу. Многоліттям та цілуванням хреста закінчено цю першу частину Фестивалю.

Пані з Фестивального комітету, що мали в руках господарські справи імпрези, збирали і цей раз слушні компліменти за добрий обід та справну обслугу присутніх, що сиділи під деревами за столами та доносили сюди ще всякі питва й морозиво з інших кіосків. У ще інших гості розглядали й купували пам'ятки, народні вироби та сорочинки з веселими написами на українську тему, добрий був зокрема кіоск пань з Толстой, що й мав гарний оборот. На наш погляд Ґардентон повинен уже подбати про свої власні сувеніри, хоч би у формі карток з цікавого та багатого Піонерського Музею, пам'ятковиx конверт, як у Давфині, окремих відзнак-жетонів (без дати, щоб мали постійну вартість). За цими речами допитувалися і вони дають прибуток.

Піонерський Музей уже знаний і кожний рік багатіший, краще оформлений та атрактивніший. Окрему частину в ньому творили прислані з вінніпезького Музею Людини й дбайливо підібрані експонати, опікуном яких була п-і Н. Башук, що й була постійно ,,в облозі'' присутніх і давала їм безперебійно з усміхом усякі пояснення та інформації. Амбіцією Ґардентону повинен бути окремий будинок для Музею, бо теперішній дерев'яний і замалий уже і не забезпечує як слід високої вартости експонатів.

Після обіду на платформі почалася основна програма Фестивалю, яку склали відома народна оркестра П. Піхлика з солістами та трійкою малих прегарних виконуванням танцюристів — всі з однієї і тієї самої родини. На окреме признання заслужили точки танкового Ансамблю СУМК з Трансконі, що можуть іти на кожну сцену і збирали захоплені оплески зібраних. ,,Традиційний'' керівник програми, Н. Маланчук з Вінніпеґу, намагався тримати її на однаковім рівні, але не завжди міг: йому дали довгий список того, що співом і музикою мали виконувати Піхлики, включно до гидких московських ,,Бубличків''; і все звелося до нудної одноманітности: напевно навіть така добра оркестра, як П. Піхлика, не може безупинно грати і співати народні пісні та мелодії годинами, — остаточно всі Піхлики задихались і втомились та втратили публіку, яка стала розходитись. Ні, на майбутнє п. Маланчук повинен мати право вести програму сам і вирішувати про неї, вичуваючи настрій зібраних. У порівнянні з минулорічними ,,Гуслями'' на цій же платформі цьогорічна програма була бліда — і на повторювання подібної Ґардентон не може собі дозволити.

Окремою точкою у програмі була роздача нагород та стипендій Українського Народного Фонду, створеного сл. п. Павлом Лехкуном для тих учнів і учениць Шевченківської Школи у Вайті, які в 1976-77 шк. році здобули найкращі оцінки в навчанні української мови. Їх вітав голова Фонду І. Мочула; вони виходили один за одним на платформу і діставали плякетки зі своїм прізвищем та медалею Шевченка і грошову нагороду в конверті. Так були нагороджені Б., К. і М. Маленки (троє з однієї родини, як і мин. року!) С. Купак і А. Качуров з Сандавну, І. Іванчук і Р. Чубей з Рози, Д. Бодз і О.Матійчук зі Стюартбурну, Б. Панчук з Ґардентону, К. Білавська зі Згоди та Ш. і К. Боднарчуки, Л. і П. Киянські і С. Долинчук з Вайти, — разом 15 учнів, по двоє з кляс від 4 до 12-ої, з вийнятком 9-ої кляси (один стипендіянт). Асистували в роздачі нагород війт Вайти Е. Долинчук та секретар УНФонду вчитель Л. Курдидик. З промови голови І. Мачули знаємо, що УНФонд за роки свого існування 1970-1977 роздав 126 нагород і стипендій, які в багатьох випадках були широю заохотою до дальших студій української мови в тому й на університеті, — і в цьому велика заслуга фундації сл. п. П. Лехкуна. Ґардентонський Фестиваль набирає своєрідної поваги щорічною роздачею цих нагород, на жаль, місцеві українці не надто збільшують своїми пожертвами згаданий Фонд.

Підсумовуючи Український Фестиваль Ґардентону ще і ще раз підкреслюємо, що він має всі вигляди рости і стати атракцією Південної Манітоби та суміжних стейтів ЗСА, а тому дирекція повинна це його майбутнє мати постійно на увазі у дальшому плянуванні. З приємністю стверджуємо, що наші минулорічні заввагипро недостачі Фестивалю, м. ін., нестерпні брак великого прапора України та нечатка друкуванням рук гостей (як нас згодом доказано, такі печатки були при перевірці тим безрогам, які були призначені на англійський ринок!), були на цей раз взяті під увагу: При брамі пишався поруч прапорів Канади та Манітоби великий жовто-блакитний прапор, а при вході з приємністю заплатили ми за квиток вступу з печаткою Фестивалю, щоправда дуже скромний, але який повинен бути збережений в Музею Ґардентону, як черговий крок у поліпшуванні якости цієї надійної національної української імпрези в Канаді. Рішуче замало було вісток про Фестиваль у пресі, — але це можна виправити.

А. Курдидик

УКРАЇНА Й УКРАЇНЦІ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

світовою війною були замітні українські скупчення в Манджурії. В тих роках у виданнях львівської ,,Просвіти'' були звідомлення, що там живе кількатисячна спільнота, яка веде живу діяльність, ядром якої є ,,Просвіта'', що мала там свій Народний Дім, видавала також свою газету під назвою ,,Далекий Схід''. З тих самих джерел відомо, що були наші скупчення також і в Туркестані, а навіть і на Алясці, яка тепер є в посіданні ЗСАмерики.

В роках після закінчення Другої світової війни до Буенос Айресу приїхав цілий транспорт українських втікачів з Далекого Сходу, що заставлені тодішніми відносинами покинули Манджурію. Але, що сталося з рештою цього жпоселення, досі не знаємо нічого. Рівнож нема ніяких звідомлень про наші скупчення в Туркестані чи на Алясці і лише тому про них не подаю ніяких звідомлень, хоча я є тої думки, що і там осталося деяке число наших громадян, які погодилися з долею та осталися там на постійне поселення.

У висліді, на підставі повищих звідомлень можна устійнити, що загальне число українців в цілому світі представляється так:

Українські землі	49.000.000 душ
Еміграція	3,000.000''
Заслані в концтаборах	5,000.000''
РАЗОМ	57.000.000 душ.

В пресі і в збірниках про жидів подається слідуюча статистика: Ізраїль — 3,000.000 мешканців, жидівська еміграція: в ЗСАмерики — 6,500.000, в Арґентині коло 500.000 і в інших державах разом — 4,000.000. Загально в цілому світі живе — 14,500.000 жидів і таку то суму вони подають у своїх звідомленнях!

Чому ж тоді в наших звідомленнях ми подаємо, що всіх українців є коло 50 мільйонів, коли наведені числа доказують, що загально українців є аж 57,000.000 душ і лише так треба про це звітувати у всіх наших збірни ках чи звідомленнях.

На закінчення вияснюю, що числа до повищих звідомлень приходилося мені збирати з різних джерел та публікацій і вони можуть мати свої неточності чи заокруглення, однаке я завжди придержувався ,,золотої середини'', щоб поодинокі числа не обмежувати, бо тільки в такий спосіб вони можуть бути правильні, і хоч би в деяких рубриках вони не є дуже точні, але зате всі вони є міродайні та під кожним оглядом оправдані!

ПАКИ Й ПАКИ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

но це оцінити і відповідно представити все перед світом?

Не дисиденти сучасні речники української свідомости. І якщо їх так називають необізнані чужинці або зломанірені совєтофіли, то це цілком не зобов'язує нас притакувати і свідчити проти себе.

І врешті слід би мати на увазі, що властивих дисидентів в СССР так справді небагато; в основному там три групи людей: 1/ ті, які безкритично потакують, 2/ ті, які мають протилежні думки і погляди і або вміють їх скривати, або йдуть на каторгу і в психушки, і, врешті, 3/ ті, які живуть згідно з принципом КУДИ ВІТЕР ВІЄ...

А дисидентів справді тільки одиниці. І якщо судити по таких, як Жорес Медведєв, то їх придумали самі ж совєтчики, щоб продемонструвати ,,демократію'' передового суцільного комуністичного суспільства. У нас, мовляв, допускаються й розходження в думках, тільки ж які аж такі можуть бути ті розходження? Комуністична правда, немов сонце, одна і доміруюча.

Я навіть думаю, що, притулюючи українських речників до категорії дисидентів, ми їм самим шкодимо. — Ач, чого захотіли! — напевно озлоблюються на верхах, які там вони дисиденти? Злочинці, псих вони! І мають рацію. Супроти логіки і духу совєтського маразму всі вони: Морози, Руденки, Світличні, Снєгірьови і багато-багато відомих чи й цілком невідомих імен — злочинці. В такій самій мірі, як свого часу злочинцями були всі апостоли і тисячі мучеників первісного християнства. Це ми повинні завжди пам'ятати і не понижувати великої жертви, прирівнюючи її до дрібного непорозуміння.

Протопресвітер о. Сергій Кіндзерявий-Пастухів

Перевірено стан зберігання рукопису ,,Козацька кров'' у Вінніпезі

Вінніпеґ (ОУПС)—З нагоди роковин 70-річчя з дня смерти Марка Вовчка (Марії Маркович) проф. Яр. Рудницький у т-ві д-ра С. Погорілого провірив дня 10-го серпня 1977 р. положення й стан зберігання єдиного рукопису М. Вовчка в Канаді ,,Козацька кров'' у бібліотеці Манітобського університету. В присутності Голови Спец. Колекцій мгра С. Мужнина й бібліотекарки О. Трач оглянено рукопис і стверджено, що він зберігається в дуже добрих умовинах в окремій кімнаті, звичайно замкнутій на ключ. Користування рукописом можливе тільки за окремим дозволом; його не можна виносити з бібліотеки. Одне слово — всі умовини, на яких закуплено цей рукопис у 1953 р. для Манітобської університетської бібліотеки, вповні додержуються її управою.

З нагоди роковин М. Вовчка в 1977 р. зроблено зірокопію ,,Козацька кров'' для українського відділу Національної Бібліотеки-Архіву в Оттаві.

В глибокій печалі сповіщаємо, що 21-го серпня 1977 року в автомобілевому випадку закінчив життя

бл. п.

ОЛЕКСАНДЕР РАЗУМІВ

ПАНАХИДА у п'ятницю, 26-го серпня, о год. 8-ій веч. у Бавид Бруку, Н. Дж., у погребника Конрой.

ПОХОРОН у суботу, 27-го серпня 1977 р. від год. 9-ої ранку, на кладовищі при Церкві-Пам'ятнику у С. Бавид Бруку, Н. Дж.

Пам'ять про Нього триватиме у наших серцях.

Засмучені:

сестра ОЛЕНА КОРОВИЦЬКА
діти: АННА і БОГДАН
Кузини
Племінники
Швагри
Внуки

Ціни продуктів широкого вжитку зросли тільки на 0.4 відсотка

Вашінгтон. — Департамент праці інформує, що протягом липня ціни продуктів широкого вжитку зросли тільки на чотири десятих одного відсотка, що представляє собою найменший місячний зріст протягом цього року. В червні і травні ці ціни були зросли на шість десятих одного відсотка. Липневий менший зріст в цінах спричинений головним чином тим, що впали ціни на харчові продукти, зокрема на м'ясо, свіжу ярину та овочі, цукор і т. д. Речники уряду вважають це за доказ, що країні не загрожує нова інфляція, як це передбачували і далі передбачують деякі економісти з приватного сектора.

УКРАЇНЦІ В АНГЛІЇ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кувань, але тут передусім треба згадати про великі, виключно українські концерти у професійних театрах таких міст, як Кардіф, (столиця Валії) Ковентрі, Лєстер, Норфольк і Лондон, з участю відомого тенора і бандуриста Володимира Луцева, хору „Гомін" під диригентурою маестра Ярослава Бабуняка, та народного балету „Орлик" під керівництвом Дмитра Парадюка і пані Марії Бабич.

Ці концерти (крім лондонського) були продумані у двох напрямках. По перше, як український вклад у загальні святкування, а подруге, як пропаганда нашого мистецтва. У звязку з цим зроблено гарні кольорові афіші, видано люксусові програмки, у яких крім програми подано інформації про Україну, її культуру і т. д. На цих концертах більшість авдиторії становили англійці, а передусім в офіційних капацитетах посадники міст, радники та різні високі урядовці, які своєю присутністю надавали поваги цим імпрезам. І так у Ковентрі концерт відбувся 15 травня в театрі „Београд", у Кардіфі 28 травня у „Софія Павільйоні", 19 червня у Лєстері у чудовому тетрі „Геймаркет", у Норфольку концерт відбудеться щойно при кінці жовтня ц. р. У Лондоні 10 червня і т.д. Усі концерти (крім Норфольку) пройшли з великим успіхом для виконавців і українського мистецтва. Англійська преса з захопленням висловилася про знаменитий спів тенора Володимира Луцева, його інтерпретацію пісень чи то під акомпаньямент фортепіяно, хору чи бандури. Великі похвали зібрали чоловічий хор „Гомін", диригент якого маестро Ярослав Бабуняк так помистецьки виконує різного жанру пісні під знаменитий фортепіяновий супровід Віллья́ма Джонсона „Орлик", який як супровід має добру оркестру, зібрав належні похвали за свої танці, задержані у стилі, виконані з мистецьким смаком, молодечою вервою та захоплюючим ритмом. Керівники Дмитро Парадюк і пані М. Бабич заслуговують на похвалу за свою працю для цього анасамблю.

Кульмінаційною точкою цих святкувань -імпрез треба вважати виступ згаданих виконавців на міжнародному галя-концерті у королівській залі Роял Алберт Голл у Лондоні 9 червня у присутності 7,000 добірної публіки столиці. Крім українців тут брали участь: поляки, мадяри, естонці, латвійці, латиші, чехи і словаки та королівська оркестра Артилерійського Регіменту, заснована у 1762 році, із своїм відділом фанфар.

Князь Карло, який є головою Комітету для відзначення ювілею своєї матері, не маючи змоги особисто прибути, прислав на концерт свого представника (його заступник у комітеті) лорда Віндельшама. На залі було 12 амбасадорів, 14 шарж.д'афер різних країн, численні парляментаристи, визначні особистості мистецького, релігійного, наукового і політичного світу. Для цієї імпрези покликано спеціяльний комітет, почесний та діловий. Головою почесного комітету, а радше президентом, був генерал сер Рой Бухер. З українців у Почесному комітеті був Ілія Дмитрів, який одноразово був представником СУБ. У Діловому комітеті від українців був наш талановитий не тільки мистець, але і знаменитий організатор, Володимир Луців. Люксусово виданих пам'ятковах програмках подано коротку історію кожної країни учасників. Крім цього українці мали одну окрему сторінку, на якій було написано: „Салют вільних українців королеві Єлисаветі 2-ій з нагоди її ювілею, а дальше подано усі, організації й установи у усі українські організації й установи у Великобрітанії.

Польський часопис „Дзєннік Польскі", який появляється у Лондоні, де живе понад 40 тисяч поляків, писав, що найкращими точками вечора були українські виступи, абстрагуючи від того, що поляки мали більше виконавців та певну перевагу, бо ініціятива була у руках Англо-польського Товариства. Для української справи цей виступ зробив дуже багато добра.

Усі згадані концерти організував з рамени Союзу Українців у В. Б. Володимир Луців.

О. МЕШКО ЗВЕРТАЛАСЯ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

відділу хворий, а без його дозволу ніхто справи не видасть".

Таке становище зі справою триває з 12 червня і понині.

Ось Вам і, — „Немає підстав для перегляду цієї справи"! А ще т. Якименко наголошує, що мій син „погано" поводиться, (чи то пак „неправильно" — це ходоче, універсального значення слово в лексиці адміністративно-технічного персоналу вітчизняних „виправних" таборів, під яке можна підігнати звичайну поведінку людини і навіть суворо покарати „за неправильное" повождение /погану поведінку/).

З цього приводу пише людина-ерудит:

„Я ще не читав такого фантастичного роману, що розробив би таку загалом вже розроблену проблематику". Або: „Найважче коли голим тілом дотикаєшся до зашкарублих ярликів, що переіменовують увесь світ звичайних понять, у яких відстоявся людський дух".

Судіть самі: „По представлению начальника табору т. Котова (Пермська область, Чусовський район, пос. Кучино, Учр. ВС 389/36)... в порядке изменения режима содержания... не за содеянное преступление, а за нарушение лагерного режима (На доручення начальника табору.... в порядку зміни режиму утримання...не за вчинений злочин, але за порушення таборового режиму) (з офіційного мого листування з цими установами) постановою (не судовим вироком! і без адвокатського захисту) Чусовського нарсуду Сергієнка ув'язнили на три роки (!) у Володимирській централі, найстаршій тюрмі в Союзі. (Підлога цементова, вікна загороджені суцільними поперечними дерев'яними планками, через щілини котрих проходить лише розсіяне денне світло)...

10 квітня 1974 року заступник начальника тюрми перерахував мені на прийомі, які саме порушення таборового порядку зафіксовані Сергієнкові О.в постанові Чусовського нарсуду від 23 грудня 1973 року:

1. Не виконував норм виробітку.
2. Не ходив на політзаняття.
3. Неправильна поведінка, не став на шлях виправлення, не вважає себе винним і т. д.
4. Були випадки, що не виходив на роботу.

Оце те найістотніше, — цього було досить для покарання тюрмою-каторгою! А протоколи ж „порушень" складають надзирателі за принципом: „Власть на местах" (Рішає влада на місцях).

Я спитала заступника начальника тюрми, чи знає Сергієнка О. Ф., які він має зауваження до нього.

Відповідь: „Нічого поганого, спокійний, вічливий".

Парадокс: відсутність криміналу в судовій справі Сергієнка Олександра залатана тюрмою-каторгою на три роки!

Безвинну людину, до того ще й хвору на хронічно-невиліковну хворобу (у нього — хронічний гематогенно-десимінований туберкольоз легенів з 1949 року) — закинули до тюрми на фізичне знищення і, — хоть головою об мур тюремно-кріпосної цитаделі!...

Оце і є ті „дані" — без перебільшення і прикрас, що звуться чистісінькою правдою загнаною під спід...

На цьому можна було б і скінчити, якби... не тяжке минуле, що колись окошилося на підлітку хлопчикові Сергієнку Олесі, а тепер знову перегукуючись обізвалося луною голосною. Замовчати про це, значить не все сказати. За голою схемою без описів і пунктирів воно достоменно виглядає так:

1. В 1935 році батька його (члена партії ВКП/б), викладача соцдисциплін у вузах м. Дніпропетровська, як колишнього укапіста тримали рік під слідством. Потім звільнили з усіма життєвими ускладненнями для всієї родини.
2. В 1941 році в Тамборі, на очах Олеся було вбито його 11-річного братика, під час бомбардування міста прямим попаденням в дім.
3. Його батька (інваліда Вітчизняної війни) було контужено на фронті, що спричинилося до розкладу психіки, співжиття з ним давалося взнаки.
4. В лютому 1947 року в Києві була арештована органами КҐБ його мати і постановою ОСО КҐБ позбавлена волі на 10 років.
5. Наляканий, психічнохворий батько залишив сина і стару бабусю напризволяще. Хлопчик виростав сиротою, піклуванням самої бабусі, що сама потребувала опіки.
6. Літом 1949 року бабусю з онуком викинули з кімнати відомчого житлового банківського будинку на Інститутській вулиці прямо в двір, з усіма манат-

Врятувала їх жінка-депутат: поселила їх в прикухонну кімнату-кладову з вузьким вікном, з загальною площою 4 кв. м. у великому будинку на Костьольній вулиці Но. 3. Жив мій син там і по смерті бабусі в 1951 році і після повернення матері по реабілітації в 1956 році, вже вдвох з матір'ю до 1958 року, коли поновлена в правах одержала житлову площу 12 кв. м.

Хворів мій син, і через хворобу призивні медкомісії щоразу бракували його від призиву до військової служби.

Навіть, коли мимохідь — це перечитати, то виникає само по собі питання: чи не забагато лиха тяжкого на одну людину в нашому соціялістичному суспільстві з передовим гуманним ладом.

Вирішайте самі, і за своїм власним сумлінням, чи повинні Ви, шановний депутате, Михайле Панасовичу, обізватися в захист скривдженої людини, над якою повисла загроза смерті. А Ви — в силі їй запобігти!

Лишаюся Вам вдячною. Вдячна я за той, бодай і короткий час, що оманою надії підживив серце матері і громадянки, піддав віри в силу депутатського слова, водночас, слова — передового українського письменника.

Ваше втручання, безперечно, — це акт гуманности. Перед Богом і Людьми — це залишиться як благородна дія благородної людини. От коли б тільки не застряло напівдорозі...

12 липня 1974

З повагою
О. Мешко

Київ — 86, Верболозна 16
Мешко Оксана Яківна

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ДМИТРО ФЕДОРАК, член УНС Відд. 94 Т-ва ім. М. Шашкевича в Гамтрамк, Міш., помер 18 липня 1977 р. на 72 р. життя. Покійний нар. в с. Кулачківці, пов. Коломия, і став членом УНС в 1949 р. Полишив у смутку дружину Марію, синів: Богдана і Ярему з дружинами, 5 внуків, сестру Павлину з 2 синами та родину. Похорон відбувся на цвинтарі Mt. Olivet в Детройті, Міш.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ТЕКЛЯ БІЛЕНЬКА ЯЄЧНИК, членка УНС Відд. 148 С-ва Непор. Зачаття в Балтіморі, Мд., померла 20 липня 1977 р., на 84 р. ж. Покійна нар. в Україні, і стала членкою УНС в 1919 р. Полишила в смутку дочок: Евгенію і Софію. Похорон відбувся 25 липня ц. р. на цвинтарі Holy Cross в Балтиморі, Мд.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

СТЕФАН МОНЮК, член УНС Відд. 59 Т-ва Укр. Січ в Бріджпорті, Конн., помер 17 липня 1977 р. на 59 р. ж. Покійний нар. в Брінкертон, Па., і став членом УНС в 1939 р. Полишив у смутку дружину Анну, сина Стефана, дочку Нору, брата Андрія, сестру Ірину і внуків. Похорон відбувся 22 липня ц. р. на цвинтарі св. Ів. Хрестителя в Страдфорді, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

Т. Сливінський, секр.

ІВАН ПОЛІЩУК, член УНС Відд. 170 Т-ва Укр. Січ в Джезей Сіти, Н. Дж., помер 25 липня 1977 р. на 93 р. ж. Покійний нар. в Україні, і став членом УНС в 1913 р. Полишив у смутку сина Михайла і дочку Софію. Похорон відбувся 27 липня ц. р. на цвинтарі Holy Cross, No. Arlington, N.J.

Вічна Йому Пам'ять!

Галина Гаврилюк, секр.

АНАСТАЗІЯ МАНДЗЯК, членка УНС Відд. 100 ім. Т. Шевченка в Ґари, Інд., померла 10 липня 1977 р. на 75 р. ж. Покійна нар. в Україні, і стала членкою УНС в 1933 р. Полишила у смутку сина Михайла, дочку Марію і 2 внуків. Похорон відбувся 13 липня 1977 р. на цвинтарі Кальварія в East Gary, Ind.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА ВЕРБИЦЬКА з дому БЕРЛАН, членка УНС Відд. 471 в Монтреалі, Канада, померла 30 травня 1977 р. на 73 р. ж. Залишила в смутку дві дочки, внуків та сестер в Україні. Похорон відбувся 2-го червня ц. р. на цвинтарі в Монтреалі, Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Предсідник

ЛЕОНІД БЕКЕР, член УНС Відд. 192 Т-ва Запор. Січ в Геркімер, Н. Й., помер 3-го серпня ц. р. на 77 р. ж. Нар. в с. Соколів, пов. Підгайці, Україна, і став членом УНС в 1940 р. Полишив у смутку дочки: Марію і Ліліян, синів: Данила і Мирона, 2 сестри, 8 внуків і родину. Похорон відбувся 5-го серпня ц. р. на цвинтарі Кальварія в Геркімер, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ВОЛОДИМИР БІЛИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 15 Т-ва Україна в Вашінгтоні, Д. К., помер 7-го серпня 1977 р. на 85 р. ж. Нар. в Винниках б. Львова, Зах. Україна, і став членом УНС в 1951 р. Полишив у смутку дружину Меланію, сина Романа, доньку Дарію з мужем, доньку Зеню, 2 внуків і родину. Похорон відбувся 10-го серпня ц. р. на цвинтарі Мт. Олівет у Вашінгтоні, Д. К.

Вічна Йому Пам'ять!

О. Зинюк, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7807. Полет назад в пустиню

Так само легко гелікоптер піднісся, як перед тим осів на малій галявині серед джунґлів.

Тоді швидко полетів назад у пустиню...

Я старий самолюбний дурень, Тарзане!... Я не любив Фавн, але я не міг знести, щоб вона відкинула мене...

Тому і власне я вбив її! Спокійно, Помпусе... Може ти ще дійсно не вбив її!!